

Spisovatelka **DANIELA KROLUPPEROVÁ**: „Dnes už naše milované mayovky a vernovky nikdo nečte a číst nebude.“

Horor o budoucnosti knihy

Snad každé české dítě mladšího školního věku mělo v ruce aspoň jednu z jejích pětatřiceti knížek. **DANIELA KROLUPPEROVÁ (47)** patří k nejoblíbenějším a nejoceňovanějším tuzemským autorkám dětské prózy, pracuje však jako technická překladatelka ze severských jazyků: „Uživit se psaním dětských knížek? Věčný sen o životním minimu!“

Za posledních deset let se trh s dětskými knihami velmi kultivoval, píše se jich čím dál víc (z 1290 v ČR vydaných titulů pro děti a mládež z roku 2006 je o devět let později 1955 titulů) a víc se jich prodá, jsou objektivně krásnější, různorodější...

Ano, dnes vychází spousta nádherných knih, umělecky vypravených, alternativních – některé možná osloví spíš rodiče než jejich děti. Ale je jich moc. Než jsem sama začala psát, chodívala jsem do knihkupectví ráda; když tam vejdu teď, obcházejí mě mrákoty. Běžný čtenář si podle mě v přeplněných regálech nedokáže vybrat. V orientaci by rodičům mohly kromě výročních katalogů nejlepších dětských knížek SČKN pomoci i učitelské a knihovnické ceny SUK, Litera nebo Zlatá stuha, ale těžko říci, jaké je o nich v široké veřejnosti povědomí. Ve velkých kamenných obchodech už dnes navíc nepracují poučení knihkupci, ale takzvaní asistenti prodeje a ti vám řeknou maximálně to, které tituly se nejvíce prodávají. Možná to jinak ani nejde – v takové záplavě knih není snadné se orientovat. **Jednou z vašich nejúspěšnějších knih je hned prvotina z roku 2003 Proč mluvíme česky. Proč se začínající spisovatelka vrhla na tak náročné téma?**

Když byly moje děti malé, vzpomínala jsem, jak jsem kdysi ve třetí třídě nesnášela češtinu. Znála jsem z ní totiž jen to, co se učí ve škole – únavnou a těžkou gramatiku typu vyjmenovaná slova. U řady z nich dnešní školáci ani netuší, co znamenají. Chtěla jsem

Pokud nepřestane sněžit, vyjde **DANIELA KROLUPPEROVÉ** počátkem února *Polární pohádka*. Následovat by měla pokračování příběhů policejního křečka i oblíbeného Josifka.

dětem ukázat, že čeština není jen ta gramatická nalejvárna, ale krásný a bohatý jazyk. A tak jsem sepsala pohádkové putování dvou holčiček v zemi češtiny. Ty na své cestě narážejí na různé jazykové problémy, zjišťují, proč některá slova odešla do důchodu, jak a odkud sem dorazily cizí, přejaté výrazy... Současné, nejmladší generace čtenářů jsou naprosto jiné než ta moje nebo obecně ty, co vyrůstaly před internetem a chytrými telefony. Dnes už naše milované mayovky a vernovky nikdo nečte a číst nebude. Hranice, kdy se vám čtení zautomatizuje a přestane vás namáhat, se posunula z třetí do, řekněme, páté třídy, spousta lidí nečte vůbec. *Proč mluvíme česky* jsem psala pro tehdejší třetáky čtvrtáky; během besed se čtenáři ovšem zjišťují, že aktuálně ji čtou, tedy ji ro-

zumějí hlavně šestáci. Mimo chodem, za ta léta, co beseduju, jsem poznala pouhé tři děti, které znaly význam slova „zahálet“. Žijeme v iluzi, že jsou naše děti relativně vzdělané, ale zřejmě dost zahálčí. Upřely svoji pozornost na elektroniku a nerozumějí textu. Ráda bych na téma budoucnosti knihy napsala sci-fi, ale jak to tak promyslím, leze mi z toho spíš horor. **Je smutné, když tohle říká autorka, jež třikrát do měsíce objíždí školní třídy a knihovny a beseduje s dětmi.**

A právě díky těm besedám jsem zjistila, že nositelkami a šířitelkami kultury čtenářství jsou velmi nenápadné hrdinky dnešní doby, totiž paní knihovnice. Za minimální mzdu a ve svém volném čase dělají ohromnou práci, zůstávají s dětmi v knihovnách spát

FOTO NGUYEN PHUONG THAO

během *Nocí s Andersenem*, pořádají přednášky, organizují soutěže, zvou do poboček v sebezapadlých vesničkách divadelní soubory... A přitom se o jejich práci nemluví, jako by nebyly. Mně samotné dávají zpětnou vazbu a zajímavé postřehy. Víte třeba, kdo bývá nejlepší ve vzdělanostních soutěžích týkajících se české historie a mytologie? Malí Vietnamci, zhusta nejlepší žáci svých tříd. **Dá se výhradně psaním dětských knih uživit?**

Kdepak. Jak z legrace říkám – je to věčný sen o životním minimu! Já jsem ale velmi spokojená technická překladatelka, práce se nebojím, a především žiju v zemi, kde na průměrný plat nedosáhnou dvě třetiny obyvatel. Psaní dětských knížek je můj koníček, z něhož čerpám milé kapesné, a hlavně radost. Ilustrátoři jsou možná lépe placení, ale my autoři, byť jsme třeba na špičce prodeju, nemáme šanci.

Jaké dětské knížky z poslední doby vás oslovily?

Své kolegyně, nebo lépe řečeno spolubojovníky, sleduju bedlivě. S nejmladší dcerkou rády čteme Ivonu Březinovou, Ivu Procházkovou nebo autorské knížky Evy Chupíkové, třeba jejího turistického průvodce po hradech a zámcích, který si děti mohou samy dobarvit. A nadšená jsem z prakticky každé novinky Miloše Kratochvíla. Za *Zajatce stříbrného slunce* loni dostal Zlatou stuhu a je to jedna z nejdůležitějších knih posledních let. A taky nejpoučnějších. Miloše trápí, že se dnešní děti na počítačových hrách de facto učí vraždit, takže o tom napsal knihu z města rozbořeného v počítačové hře. Skvělé jsou i jeho *Prázdniny blbce číslo 13*, kniha o kloučkovi, jemuž moc neleze do hlavy učení a trpí přehnanými požadavky svých ambiciózních rodičů. Vidíte taky kolem sebe, jak rodiče na své potomky přehnaně tlačí kvůli známám a stresují je tak, že to někdy až hraničí s týráním? Zapomínají, že je nejdůležitější, aby dítě zažilo klidné a spokojené dětství a vyrostl z něj slušný člověk. ✎